

BESCHERMING VAN PERSOONSgegevens

Toelichting bij de nieuwe Privacywet

A.	Wetgeving	2
B.	DEFINITIES	2
1.	Wat zijn persoonsgegevens.....	2
2.	Wat is gegevensverwerking.....	3
3.	Wie is verantwoordelijk voor de verwerking	3
C.	VOORAFGAANDE FORMALITEIT	Error! Bookmark not defined.
1.	Aangifte van de verwerkingen en openbaar register.....	Error! Bookmark not defined.
2.	Inhoud van de aangifte.....	Error! Bookmark not defined.
3.	Uitzonderingen op de verplichting tot aangifte	Error! Bookmark not defined.
D.	VERZAMELING VAN GEGEVENS.....	3
1.	Welke verplichtingen moeten nageleefd worden ingeval persoonsgegevens verzameld worden?	3
2.	Welke gegevens mogen worden verzameld?	4
3.	Mogen gegevens bij derden worden ingewonnen?.....	4
E.	ONDER WELKE VOORWAARDEN MOGEN PERSOONSgegevens WORDEN VERWERKT?	4
1.	Een specifieke en gerechtvaardigde doelstelling nastreven	4
a.	Een of meer specifieke doelstellingen:	4
b.	Een gerechtvaardigde doelstelling:	4
2.	En op voorwaarde dat een van de volgende gevallen zich voordoet	5
F.	GEVOELIGE GEGEVENS	5
1.	Wat zijn gevoelige gegevens?	5
2.	Toegestane verwerkingen	5
3.	Bijkomende voorzorgsmaatregelen	6
G.	WAT TE DOEN MET DE VERZAMELDE GEGEVENS?	6
1.	Zorgen voor de kwaliteit van de gegevens.....	6
2.	Zorgen voor de vertrouwelijkheid van de gegevens	6
3.	Zorgen voor de veiligheid van de gegevens	6
4.	Gegevens wissen	7
H.	RECHTEN VAN DE BETROKKEN PERSONEN	7
1.	Recht op informatie.....	7
2.	Recht om vragen te stellen.....	7
3.	Het recht op rechtstreekse toegang.....	7
a.	Waartoe hebben de betrokken personen toegang?	7

b. Hoe moet het recht op toegang worden uitgeoefend?	7
4. Recht op onrechtstreekse toegang	7
5. Recht op verbetering.....	8
6. Recht op verzet.....	8
7. Het recht niet aan een geautomatiseerde beslissing te worden onderworpen	8
8. Beroep bij moeilijkheden om zijn rechten te doen eerbiedigen.....	8
a. Bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.....	9
b. Bij de rechtbank.....	9

Bescherming van persoonsgegevens

A. Wetgeving

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (of GDPR) gaat over het beheer en de beveiliging van persoonlijke gegevens van Europese burgers. Elke organisatie moet vanaf 25 mei 2018 kunnen aantonen welke persoonsgegevens ze verzamelen, hoe ze deze data gebruiken en beveiligen.

Deze verordening versterkt de grondrechten van de burgers in het digitale tijdperk en bevordert het handelsverkeer door de regels voor bedrijven in de digitale ééngemaakte markt te vereenvoudigen. Doordat er nu nog maar één enkele wet is, komt er een einde aan versnippering en dure administratieve rompslomp.

Deze wet wil de burger beschermen tegen misbruik van zijn persoonlijke gegevens. Zowel de rechten en plichten van de persoon wiens gegevens verwerkt worden als de rechten **en plichten van de verwerker** zelf zijn in de Privacywet vastgelegd.

B. DEFINITIES

1. Wat zijn persoonsgegevens

Een persoonsgegeven is iedere informatie over een geïdentificeerd of identificeerbaar natuurlijk persoon (de "betrokkene" genoemd in de Privacywet). Anders gezegd, een persoonsgegeven is elk gegeven dat het mogelijk maakt iemand te identificeren.

Het kan gaan om de naam van een persoon, een foto, een telefoonnummer, zelfs een telefoonnummer op het werk, een code, een bankrekeningnummer, een e-mailadres, een vingerafdruk, ...

Het gaat niet alleen over gegevens die te maken hebben met de persoonlijke levenssfeer (privacy) van personen, maar ook over gegevens die te maken hebben met het professionele of openbare leven van een persoon.

Er wordt alleen rekening gehouden met de gegevens over een natuurlijk (fysiek) persoon en niet met de gegevens over een rechtspersoon of een vereniging (civiele of commerciële vennootschap of een vzw).

2. Wat is gegevensverwerking

Met "gegevensverwerking" wordt bedoeld: elke mogelijke bewerking die op persoonsgegevens wordt uitgevoerd, zoals verzamelen, gebruiken, beheren of meedelen.

De wet is van toepassing zodra de verwerking van persoonsgegevens, zelfs gedeeltelijk, geschiedt aan de hand van geautomatiseerde procedés. Die geautomatiseerde procedés hebben betrekking op alle informatietechnologieën: informatica, telecommunicatienetwerken...

Wanneer de verwerkingen van de gegevens worden uitgevoerd zonder gebruik te maken van geautomatiseerde procedés (inzonderheid op papier) moet de wet toch worden nageleefd ingeval de gegevens opgenomen zijn of bestemd zijn om opgenomen te worden in een manueel bestand, dit is een geheel waarin de gegevens op grond van specifieke criteria kunnen worden geraadpleegd (bijvoorbeeld een alfabetische rangschikking op grond van de naam van de personen).

3. Wie is verantwoordelijk voor de verwerking

De "verantwoordelijke voor de verwerking" is de persoon die bijna alle verplichtingen moet nakomen die de Privacywet oplegt.

De verantwoordelijke voor de verwerking is ook de gesprekspartner voor de betrokken persoon maar ook voor de instanties die hem moeten controleren.

Hij is tevens de persoon die de doelstellingen en de middelen voor de gegevensverwerking vastlegt. Het kan gaan om een natuurlijk (fysiek) persoon of een rechtspersoon (bv. een bedrijf). De verantwoordelijke voor de verwerking hoeft de verwerking niet zelf te verrichten, hij kan daarvoor beroep doen op een zogenaamde verwerker, dit is een vorm van onderaanneming waarbij iemand anders de concrete verwerking in opdracht van de verantwoordelijke verricht. Zo verricht dikwijls een sociaal secretariaat bepaalde verwerkingen in opdracht van een werkgever.

C. VERZAMELING VAN GEGEVENS

1. Welke verplichtingen moeten nageleefd worden ingeval persoonsgegevens verzameld worden?

De inzameling moet eerlijk gebeuren. Dit betekent dat er transparant moet gehandeld worden: de persoon die de gegevens verzamelt, moet aangeven waarom hij persoonsgegevens wil verkrijgen. Hij mag niet doen geloven een bepaald doel na te streven terwijl hij met de verzamelde gegevens andere bedoelingen heeft.

Er mag ook niet worden gehandeld zonder medeweten van de betrokken personen (bijv. als via een website persoonsgegevens worden mee gedeeld, moet die website een rubriek voorzien waar de betrokkene op de hoogte wordt gebracht wat er met zijn gegevens zal gebeuren. Deze rubriek wordt meestal 'privacypolicy' genoemd.

Aan de persoon wiens gegevens verzameld worden, moet volgende informatie gegeven worden:

- waarom de persoonsgegevens verzameld worden;
- de contactgegevens van de verantwoordelijke voor de verwerking;

- wie de gegevens zal krijgen;
- vermelden dat de betrokken persoon het recht heeft zijn gegevens in te kijken en te verbeteren;
- vermelden dat de betrokken persoon zich kosteloos mag verzetten tegen het gebruik van zijn gegevens voor direct marketing, zoals bv. reclameacties.

2. Welke gegevens mogen worden verzameld?

Persoonsgegevens mogen enkel worden verzameld als ze relevant en noodzakelijk zijn om het aangekondigde doel te bereiken.

Bepaalde gegevens van gevoelig aard mogen niet verzameld worden. Het gaat om gegevens met betrekking tot ras, politieke opvattingen, godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging, lidmaatschap van een vakvereniging, gezondheid, seksuele leven, verdenkingen, vervolgingen, strafrechtelijke of bestuurlijke veroordelingen. Het is in beginsel verboden deze gegevens te verzamelen. Bepaalde uitzonderingen worden echter toegestaan.

3. Mogen gegevens bij derden worden ingewonnen?

Gegevens kunnen bekomen worden bij een derde, maar de betrokkene moet hierover geïnformeerd worden en de bovenstaande informatie krijgen.

D. ONDER WELKE VOORWAARDEN MOGEN PERSOONSgegevens WORDEN VERWERKT?

Om persoonsgegevens te mogen verwerken moeten twee voorwaarden nageleefd worden:

1. Een specifieke en gerechtvaardigde doelstelling nastreven

a. Een of meer specifieke doelstellingen:

Er mogen geen persoonsgegevens verzameld, noch gebruikt worden zonder een nauwkeurig bepaalde doelstelling. Deze doelstelling wordt bij het begin vastgelegd en bepaalt het verdere verloop van de gegevensverwerking.

Op basis van dit vastgelegde doel kan beslist worden

- welke gegevens verzameld mogen worden,
- wat met de gegevens mag worden gedaan,
- of ze mogen meegedeeld worden aan derden,
- enz...

Er mogen alleen verwerkingen uitgevoerd worden die dienen om het vastgelegde doel te bereiken en die daarmee verenigbaar zijn. Als verenigbaar wordt beschouwd datgene wat bij wet is bepaald en wat de betrokken persoon redelijkerwijs mag verwachten.

Dat is bijvoorbeeld niet het geval bij:

- de fitnessclub die zijn ledenlijst verkoopt aan een bedrijf dat vermageringskuren aanbiedt;
- de oogarts die de namen van zijn patiënten doorgeeft aan een bedrijf dat gespecialiseerd is in de verkoop van contactlenzen (hij mag daarentegen zijn dossiers wel doorgeven aan een collega van wie hij de mening wil weten);

b. Een gerechtvaardigde doelstelling:

Dit betekent dat een evenwicht moet bestaan tussen het belang van de verantwoordelijke voor de verwerking en de belangen van de personen op wie de verwerkte gegevens betrekking hebben.

Een doelstelling die een bovenmatige schending zou zijn van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken personen, wordt als niet gerechtvaardigd beschouwd.

Bijvoorbeeld:

- het samenstellen van een bestand met bijna-zestigsters om hen op hun zestigste verjaardag documentatie toe te sturen over een verzekering die tegemoet komt in de kosten van een begrafenis of crematie, «omdat het tijd wordt hierover na te denken», wordt niet als gerechtvaardigd beschouwd. Het nadeel dat de personen ondervinden is ongetwijfeld groter dan het commercieel belang van de verantwoordelijke voor de verwerking.

2. En op voorwaarde dat een van de volgende gevallen zich voordoet

Persoonsgegevens mogen slechts verwerkt worden:

- indien de betrokken persoon zijn ondubbelzinnige TOESTEMMING heeft gegeven. De toestemming is enkel geldig indien het een vrijwillig gegeven toestemming betreft (dus zonder dat er druk werd uitgeoefend), een specifieke (de toestemming moet betrekking hebben op een nauwkeurig bepaalde verwerking) en zij met kennis van zaken is gegeven (de persoon heeft alle nuttige informatie betreffende de voorgenomen verwerking ontvangen).
- of indien de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een OVEREENKOMST of voor de uitvoering van precontractuele maatregelen die de betrokken persoon heeft gevraagd. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de registratie van gegevens die nodig zijn om een verzekeringspolis af te sluiten,
- of indien de verwerking bij WET, decreet of ordonnantie is vereist;
- of indien de verwerking van VITAAL BELANG is voor de betrokken persoon, bijvoorbeeld bij een bewusteloos slachtoffer van een ongeval over wie medische gegevens worden verzameld om hem te kunnen verzorgen;
- of indien de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de vervulling van een TAAK VAN OPENBAAR BELANG. Zo is bvb de Post gemachtigd een bestand te maken van de adreswijzigingen van haar klanten zodat ze de post na verhuizing verder kan bezorgen;
- of indien de gegevensverwerking noodzakelijk is om een GERECHTVAARDIGD BELANG van de verantwoordelijke of van een derde te behartigen, op voorwaarde dat het belang of de rechten van de betrokken persoon niet zwaarder doorwegen.

E. GEVOELIGE GEGEVENS

1. Wat zijn gevoelige gegevens?

Het gaat om gegevens betreffende ras, politieke opvattingen, godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuigingen, lidmaatschap van een vakvereniging, gezondheid, seksuele leven, verdenkingen, vervolgingen of strafrechtelijke of bestuurlijke veroordelingen.

Het is in beginsel verboden de hierboven omschreven gegevens te verzamelen, te registreren of te vragen ze mee te delen.

Met uitzondering van de gegevens betreffende verdenkingen, vervolgingen en veroordelingen, mogen gevoelige gegevens in nauwkeurig omschreven gevallen echter wel verwerkt worden

2. Toegestane verwerkingen

Gevoelige gegevens mogen verwerkt worden na schriftelijke toestemming van de betrokken persoon. Deze uitzondering geldt echter niet wanneer de betrokken persoon zich in een afhankelijke positie bevindt ten opzichte van de verwerker (vb werkgever).

In dergelijke situatie wordt de schriftelijke toestemming toch aanvaard indien daardoor aan de betrokken persoon een voordeel kan verleend worden.

Die gegevens mogen ook verwerkt worden indien

- dat noodzakelijk is om zorgen te verstrekken (de verwerking moet dan gebeuren onder toezicht van een persoon werkzaam in de gezondheidszorg),
- de verwerking vereist is krachtens de arbeidswetgeving,
- de verwerking betrekking heeft op gegevens die de betrokken persoon duidelijk heeft bekendgemaakt (vb. het lidmaatschap van een politieke partij van een persoon die een verkiezingscampagne heeft gevoerd),
- de verwerking noodzakelijk is voor wetenschappelijk onderzoek, enz.
- Politieke partijen, congregaties, vakbonden, ziekenfondsen en andere instellingen mogen uiteraard de gegevens van hun leden registreren en gebruiken. Zij mogen die gegevens echter niet meedelen aan derden zonder toestemming van de betrokken personen.

3. Bijkomende voorzorgsmaatregelen

Voor bovenstaande toegestane verwerkingen moeten volgende bijkomende voorzorgsmaatregelen in acht genomen worden:

- De verantwoordelijke voor de verwerking moet de categorieën van personen aanwijzen die toegang hebben tot de gegevens, alsook precies omschrijven wat hun functie is ten aanzien van de gegevensverwerking.
- Bij de voorlichting van de betrokken persoon moet de verantwoordelijke voor de verwerking de wet of normerende bepaling vermelden op grond waarvan de gegevensverwerking is toegestaan.
- Ingeval de schriftelijke toestemming van een persoon om zijn gevoelige gegevens te verwerken de grondslag voor de verwerking vormt, moeten aan die persoon de redenen worden meegedeeld waarom die gegevens worden verwerkt en hem de lijst worden bezorgd met de categorieën van personen die toegang hebben tot de gegevens.

F. WAT TE DOEN MET DE VERZAMELDE GEGEVENS?

1. Zorgen voor de kwaliteit van de gegevens

De verwerkte gegevens moeten nauwkeurig en, indien nodig, bijgewerkt zijn. De verantwoordelijke voor de verwerking moet alle redelijke maatregelen nemen om onnauwkeurige of onvolledige gegevens te verbeteren of te wissen.

2. Zorgen voor de vertrouwelijkheid van de gegevens

De verantwoordelijke voor de verwerking moet ervoor zorgen dat de personen die onder zijn gezag werken, alleen toegang hebben tot en gebruik kunnen maken van die gegevens welke zij nodig hebben voor de uitvoering van hun taken. In geen geval mag aan de personeelsleden toegang verleend worden tot gegevens die zij niet nodig hebben. Bovendien moet de verantwoordelijke zijn personeel op de hoogte brengen van de wettelijke voorschriften betreffende de gegevensbescherming. Hij moet de beginselen inzake bescherming uitleggen die voortaan in acht moeten worden genomen.

3. Zorgen voor de veiligheid van de gegevens

De gegevens moeten beschermd worden tegen een ongezonde interne of externe nieuwsgierigheid, alsook tegen niet-toegestane bewerkingen.

Het is van fundamenteel belang veiligheidsmaatregelen te nemen om de gegevens te beschermen.

Deze veiligheidsmaatregelen zijn van tweeërlei aard: organisatorische maatregelen (beperking van het aantal personen dat toegang heeft tot de gegevens, gebruik van toegangscode's,

afsluiten van de kamers waarin zich de computers en de gegevensbestanden bevinden, enz.) en technische maatregelen.

Hoe gevoeliger de betrokken gegevens en hoe groter het risico voor de betrokken persoon, hoe meer voorzorgsmaatregelen er moeten worden genomen. Bijvoorbeeld, gegevens inzake de gezondheid van een persoon, gebruikt buiten een medische context (bijvoorbeeld door een verzekeringsmaatschappij om een levensverzekering toe te kennen), moeten door strenge veiligheidsmaatregelen worden beschermd.

4. Gegevens wissen

Persoonsgegevens mogen niet worden bewaard in een vorm die de mogelijkheid biedt personen langer dan nodig in verhouding tot het nagestreefde doel te identificeren. Zij moeten derhalve worden gewist of anoniem worden gemaakt.

G. RECHTEN VAN DE BETROKKEN PERSONEN

1. Recht op informatie

Persoonsgegevens mogen niet worden verwerkt zonder medeweten van de betrokken personen. Wanneer persoonsgegevens worden verzameld, moeten de betrokken personen in kennis worden gesteld van het doel van die verzameling.

2. Recht om vragen te stellen

Iedereen heeft het recht aan iedere verantwoordelijke voor een verwerking te vragen of hij al dan niet gegevens over hem bezit. Indien de ondervraagde verantwoordelijke effectief over gegevens van de betrokkene beschikt moet hij verduidelijken met welk doel hij over deze gegevens beschikt, welke gegevenscategorieën het betreft en wie de ontvangers van deze gegevens zijn.

3. Het recht op rechtstreekse toegang

a. Waartoe hebben de betrokken personen toegang?

Iedereen heeft het recht om in een begrijpelijke vorm een afschrift van de verwerkte gegevens, alsook alle beschikbare informatie over de oorsprong ervan te ontvangen.

Het recht om de herkomst van de gebruikte gegevens te kennen is bijzonder belangrijk want het is vooral deze vraag die de betrokken personen bezighoudt.

Het is mogelijk dat een beslissing, die ingrijpende gevolgen heeft voor de betrokken persoon, alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking (dit kan het geval zijn voor de toekenning van een lening of de intekening op een verzekering). In dat geval moet de betrokken persoon ook toegang kunnen hebben tot de logica die aan de betrokken geautomatiseerde verwerking ten grondslag ligt.

b. Hoe moet het recht op toegang worden uitgeoefend?

Om het recht op toegang uit te oefenen, moet de betrokken persoon een verzoek richten tot de verantwoordelijke voor de verwerking en daarbij het bewijs van zijn identiteit leveren (bijvoorbeeld door een fotokopie van zijn identiteitskaart bij te voegen). Het verzoek kan per post of via om het even welk communicatiemiddel (fax, email met elektronische handtekening) De verantwoordelijke moet ten laatste binnen vijfenveertig dagen na ontvangst van het verzoek antwoorden.

4. Recht op onrechtstreekse toegang

In twee gevallen heeft de betrokken persoon onrechtstreekse toegang tot zijn gegevens.

De betrokkene heeft toegang tot de gegevens betreffende zijn gezondheid, hetzij rechtstreeks, hetzij door toedoen van een persoon werkzaam in de gezondheidszorg gekozen door de betrokken persoon, ingeval de verantwoordelijke voor de verwerking of de persoon zelf om het optreden van een tussenpersoon verzoeken.

Voor gegevens verwerkt ten behoeve van de veiligheid van de staat, van de openbare veiligheid, van de landsverdediging, van de preventie of van de bestraffing van misdrijven is eveneens voorzien in een onrechtstreekse toegang.

5. Recht op verbetering

Iedereen kan kosteloos de onjuiste gegevens die op hem betrekking hebben, doen verbeteren en onvolledige, irrelevante of verboden gegevens doen wissen of het gebruik ervan verbieden. De verantwoordelijke voor de verwerking moet binnen een maand een antwoord geven aan de persoon die om de verbetering heeft verzocht. Hij moet de door hem uitgevoerde verbeteringen of schrappingen vermelden. Zoniet kan de betrokken persoon zich richten tot de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer om het gedrag van de verantwoordelijke aan te klagen.

Hij kan eveneens klacht indienen bij de rechterlijke instanties.

Ingeval onjuiste, onvolledige, irrelevante of verboden gegevens aan derden zijn bezorgd, moet de verantwoordelijke binnen een maand de uit te voeren verbeteringen of schrappingen mededelen aan de personen aan wie die gegevens zijn meegedeeld, tenzij zulks onmogelijk of uitermate moeilijk blijkt te zijn.

6. Recht op verzet

Eenieder heeft het recht zich ertegen te verzetten dat de gegevens die op hem betrekking hebben, worden verwerkt maar hij moet daartoe ernstige en gerechtvaardigde redenen inroepen.

Beperkingen van het recht van verzet : het recht van verzet wordt niet toegestaan voor de verwerking noodzakelijk bij het sluiten of de uitvoering van een overeenkomst; de betrokken personen kunnen zich ook niet verzetten tegen de verwerking van hun gegevens, die is opgelegd op grond van een wettelijke of reglementaire verplichting.

Wanneer de gegevens worden verzameld met het oog op direct marketing, kan de betrokken persoon zich kosteloos en zonder enige verantwoording verzetten tegen de verwerking van zijn gegevens. Wanneer wordt gevraagd een antwoordstrook in te vullen en de persoon die de gegevens verzamelt het voornemen heeft ze aan direct marketing-bedrijven te bezorgen, moet hij dit op de strook vermelden en heeft de betrokken persoon het recht zich zonder enige verantwoording tegen deze mededeling te verzetten.

7. Het recht niet aan een geautomatiseerde beslissing te worden onderworpen

Het is bij wet verboden dat een beslissing die ingrijpende gevolgen heeft voor een persoon, alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde gegevensverwerking, met als doel bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid te evalueren.

Dit verbod is evenwel niet van toepassing wanneer de beslissing genomen wordt in het kader van een overeenkomst (bijvoorbeeld voor de toekenning van een lening of de intekening op een verzekering) of gegrond is op een wets- of normerende bepaling. In die overeenkomst of bepaling moeten maatregelen zijn voorzien die de vrijwaring van de belangen van de betrokken persoon waarborgen. Deze laatste moet ten minste het recht hebben zijn mening op gepaste wijze te doen gelden.

8. Beroep bij moeilijkheden om zijn rechten te doen eerbiedigen

a. Bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer

In geval van moeilijkheden bij de uitoefening van de rechten toegekend op grond van de wet of in geval van niet-nakoming van de verplichtingen voortvloeiend uit de wet, kan de betrokken persoon een klacht richten bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Deze Commissie komt tussen om de verantwoordelijke voor de verwerking ertoe te brengen de verplichtingen die de wet hem oplegt, na te komen. Zij tracht de geschillen in der minne te regelen.

In geval van mislukking brengt de Commissie een advies uit over de gegrondheid van de klacht. Indien zij een misdrijf vaststelt, doet zij hiervan aangifte bij de procureur des Konings. De voorzitter van de Commissie kan elk geschil over de toepassing van de privacywet ook voorleggen aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

b. Bij de rechtbank

Ontevreden personen kunnen ook klacht indienen bij de Procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg van zijn woonplaats of bij de voorzitter van deze rechtbank.